

Høringssvar til NOU 2013:1 Det livssynsåpne samfunn Spydeberg kirkelige fellesråd

Generelt:

Vi er glade for at utvalget så tydelig understreker de grunnleggende tros- og livssynsrettighetene. Det samme gjelder utvalgets understreking av at Staten må føre en aktivt støttende tros- og livssynspolitikk, og at denne "må i sin utforming vurderes opp mot sentrale fellesverdier: demokrati, rettsstat, menneskerettigheter, ikke-diskriminering og likestilling; En aktiv statlig støtte til tros- og livssynssamfunnene innebærer å bidra til et materielt grunnlag for å realisere tros- og livssynsfriheten, gjennom et mangfold av tros- og livssynssamfunn og ved at det gis juridiske, økonomiske og institusjonelle rammer som muliggjør tros- og livssynspraksis."

FR mener utvalgets beskrivelser og konklusjoner tar utgangspunkt i storbyenes virkelighet, og i for liten grad er beskrivende og tjenlig for resten av landet.

Utvalget synes utelukkende å være prinsipielt orientert, og i liten grad opptatt av den historiske og praktiske virkeligheten med en majoritetskirke og mange små tros- og livssyn.

Vi ønsker i det følgende å kommentere enkelte punkter:

Pkt. 3.1. En historisk oversikt.

FR finner at utvalgets historiske fremstilling er altfor ensidig i sin presentasjon av kristendommen. Den synes utelukkende å fokusere på det negative. Det kan umulig være riktig. Den beskriver i alt for liten grad kristendommens og etter hvert statskirkens samfunnsmessige positive betydning, det være seg for skolevesen, arbeidsliv, kultur, lovgivning og helsevesen. Kristendommens samfunnsutviklende og samfunnsbevarende betydning gjennom 1000 år historie bør ikke beskrives så lettvint.

Når selve grunnlaget er så svakt svekker det utvalgets videre troverdighet og behandling.

10.3. Forslag om ytterligere endring av paragrafer i Grunnloven.

FR anser ikke flere endringer som nødvendig.

10.3. Revisjon av kirkeloven / oppheving av kirkeloven.

FR ser at en revisjon av kirkeloven vil være nødvendig. Det er mye som taler for at det på sikt bør bli en rammelov.

10.3. DNK som rettssubjekt, overføring av arbeidsgiveransvaret for prestene, avvikling av kirkelige organer som statlige forvaltningsorganer.

FR noterer seg at Kirkemøtet våren 2013 har bedt Staten om dette.

10.3. Mulige finansieringsordninger med selvstendig økonomi for DNK

FR mener at Staten som ansvarlig forvalter av tros- og livssynspolitikk, også bør bidra med økonomisk støtte ihht til Grunnlovens §16 om en fortsatt nasjonal folkekirke, og til støtte for de øvrige tros- og livssyn. Vi tar ikke stilling til beregningsgrunnlag.

11.3. Religion og forsvaret

FR er uenig i utvalgets beskrivelse av Feltpresttjenesten slik den fremstår i dag. Feltpresten ivaretar i dag på en god måte den religiøse betjening for alle. Religion og tro er særlig viktig for militært personell som i sitt arbeid utsetter seg for livsfare. Presten formidler ansvarlig og grundig kunnskap i en lang rekke etiske spørsmål. Som ved andre offentlige institusjoner i samfunnet hentes det inn annen nødvendig religiøs betjening etter behov. Feltprestkorpset har selv tatt initiativ til ordninger som på bedre måter kan ivareta dette for framtiden. Det er hensiktsmessig og naturlig at presten inngår i vanlig militær rangordning. FR kan ikke se at det er prinsipielle grunner for større endringer.

Pkt. 11.4.1. Nasjonale symboler, markeringer.

FR er uenig i utvalgets konklusjon. DNK har en naturlig plass i mange lokalsamfunn, i glede og sorg, og vil mange steder i landet fortsatt være det i generasjoner. Det må derfor avspeiles i de nasjonale markeringene. Det vil både bli kunstig og unaturlig om de nasjonale markeringene ikke tar hensyn til det. Her må vi finne ordninger som i særlig grad ivaretar de berørte på beste måte.

Pkt. 11.4.2. Gjennomføring av valg.

FR er uenig i utvalgets konklusjon. Som majoritetskirke er det hensiktsmessig at den DNK også i fremtiden avholder og samlokaliserte sine valg med de offentlige valg. Vi kan ikke se at det er diskriminerende av andre tro- og livssyn. Det er både praktisk og økonomisk besparende for kommune og kirke.

Pkt. 15.8.2. Kriseberedskap og dødsbudskap.

FR er uenig i utvalgets konklusjon. Kommunenes kriseberedskap er tjent med den kompetanse og lokale kontaktflate/kjennskap som kirken besitter (prester/diakoner). Det er naturlig for et kriseteam (ledet av kommunen) å bringe inn andre etter behov. Det er i dag politiet som har det grunnleggende ansvaret for melding av dødsfall, men det er inngått avtaler om at prestene i DNK kan overbringe meldingen. Politiet har tilgang til folkeregisteret og kan lett se hvilken nasjonalitet og religiøs tilhørighet den enkelte har. Der den omkomne ikke er registret som medlem i DNK er det derfor ofte slik at politiet selv overbringer dødsbudskapet, eller forsøker å få tak i en representant for det livssynet avdøde tilhørte. For de pårørende er det viktigere at den som formidler dødsbudskapet har god kompetanse på sorg og krise enn den religiøse tilhørigheten. Så lenge politiet og prestene (og andre) gjør dette på en god og høvelig måte, kan vi ikke se at det er nødvendig med en endring.

Pkt. 15.3.3. Kriminalomsorgen

Pkt. 15.4.3. Forsvaret

Pkt. 15.5.3. Offentlige sykehus

Pkt. 15.7.2. Utdanningsinstitusjoner

Pkt. 15.9.1. Livssynsuavhengig førstelinje.

FR mener det er et ufravikelig faktum at de fleste menneskene som finner vei inn i samfunnets store institusjoner har tilhørighet til DNK. Så lenge det finnes gode løsninger for å hente inn andre hjelpere ved behov slik at alle blir ivaretatt, synes det lite hensiktsmessig å likebehandle alle tros- og livssynssamfunn.

Pkt. 15.9.3. Utdanning av personell

FR støtter utvalgets understreking av nødvendig kompetanse, for eksempel PKU (som nevnt)

Pkt. 15.9.5. Rom for religiøs og livssynsmessig aktivitet

FR støtter utvalgets tanker om at det bør være flere livssynsåpne rom for bønn og andre religiøse og livssynsmessige ritualer for eksempel i nye sykehusanlegg.

Pkt. 17.6. Vigselsmyndighet.

FR støtter utvalgets mindretall og ser ingen grunn til å innføre obligatorisk sivil (borgerlig) vigsel. Dagens ordning, med store muligheter for individuelle valg, er etter vår mening den mest hensiktsmessige for alle parene som ønsker å inngå ekteskap. Den er også økonomisk og forvaltningsmessig god for Staten. Vi støtter utvalgets flertall for å videreføre dagens nektingsgrunner i ekteskapsloven, ved opprettholdelse av delegert vigselsmyndighet.

Pkt. 18.11. Gravferdsforvaltning

FR kan ikke se at dagens ordning med at kirkelig fellelsråd har ansvaret for gravferdsforvaltningen, svekker eller støter an mot de grunnleggende tros- og livssynsrettighetene. Så lenge fellelsrådene forholder seg korrekt til gravferdsloven, synes det derfor lite hensiktsmessig (praktisk og økonomisk for kommunen) å endre på dette. Ettersom det allerede forelå ny gravferdslov, som både var sendt på bred høring og godkjent i Stortinget, var det liten grunn for utvalget å få dette som et tilleggsmandat.

Pkt. 19.4.2.3. Skolegudstjenester

FR ser positivt på at utvalget går inn for at det fortsatt kan arrangeres skolegudstjenester. Vi har ingen problem med at også andre tros- og livssyn kan invitere til religiøse markeringer, forutsatt at de samme fritaksregler gjelder.

Pkt. 19.3.7. Barns rett til å bestemme selv i tros- og livssynsspørsmål.

FR er enig i å opprettholde religiøs myndighetsalder ved 15 år, men er uenig i utvalgets øvrige forslag. Det er en inkonsekvens i å beholde 15 år som religiøs myndighetsalder og samtidig åpne for at barn fra 12 år likevel skal ha juridisk innflytelse på sitt religiøse liv.

Pkt. 20.1.2. Religiøse overbevisninger

FR ser at det her gjøres mange avveininger, men støtter utvalget i at det er viktig at den enkeltes velbegrunnede samvittighetsoverbevisning respekteres og ikke overprøves.

Pkt. 20.3. Reservasjonsrett i arbeidsforhold

Med en legetetthet i Norge på 1:250 støtter FR mindretallets ønske om at fastleger skal kunne reservere seg mot å henvise til abort.

Pkt. 20.5. Ansettelser i tros- og livssynssamfunn.

FR støtter utvalgets konklusjon.

Pkt. 20.6. Oppholdstillatelse for religiøse ledere og lærere

FR mener at det er det enkelte tros- eller livssynssamfunn som selv må definere hvilket kompetansenivå deres ledere eller lærere bør ha.

Pkt. 24.1.3 og 24.3. Økonomisk beregningsgrunnlag

Staten må vurdere på hvilken måte og i hvilken grad DNK fortsatt skal være en folkekirke ihht ny grunnlovsparagraf 16. Det har økonomiske konsekvenser, og må vurderes i denne sammenhengen. FR vil derfor ikke ta stilling til hvilken fordelingsnøkkel som synes rimelig og rettferdig. FR er uenig i at fengselsprester tas ut av beregningsgrunnlaget (jfr pkt. 15.9.1)

25.6. Medlemskap og telling av tilskuddsberettigede.

FR er uenig i utvalgets vurdering av tilhørige. Inntil fylte 18 år er det naturlig, trygt og hensiktsmessig at barn er tilhørende en av foreldrenes tros- eller livsynsmedlemsskap. Det er derfor praktisk at DNK som majoritetskirke fortsatt får kopi av fødselsmeldingene. Vi kan ikke se at dette er diskriminerende.

FR er enig i at alle 15-åringer gjerne kan informeres om sine religiøse rettigheter, men primært med informasjon om at de fra fylte 18 år vil falle ut av tros- eller livsynssamfunnets registre, dersom de ikke er døpt eller på andre måter har meldt seg inn.

Dobbeltmedlemsskap er prinsipielt uheldig.

26.5. Beregning ut fra utviklingen i antallet medlemmer også for DNK?

FR anser det statistiske grunnlaget fra SSB som tjenlig for beregning av DNKs økonomiske tilskudd. Utvikling og tendens vil gi varierende og usikkert beregningsgrunnlag.